

LUD

Jedynе pismo polskie w Brazylii wychodzące dwa razy na tydzień.

Wydawca i Redaktor: Książd Jan Pałka

PRENUMERATA: W Brazylii 10\$000 z góry, 11\$000 z dołu, półrocza 5\$000; za przesyłką osobną, nie we wspólnych paczkach, dopłaca się 3\$000; w Argentynie 6 pezów; w Europie 3 dolary; w Ameryce Północnej 2-50 dolary; w Urugwaju 3 pezy urugwajskie.

Adres Redakcji „Ludu”: Curitiba — Aven. Dr. Jayme Reis 115
Adres dla listów: Curitiba — Caixa Postal 155 — Paraná, Brasil

OGŁOSZENIA drobne do 3 cm. wysokości przez jeden łam: do 3 razy należy przysłać 5\$000. — Ogłoszenia płaci się zawsze z góry, innoszej nie umieszczaz się. Ogłoszenia można płać znaczkami pocztowymi.

„O POVO“ -- Jornal polono bisemanal

Cena numeru 300 rejsów

W KURYTYBIE do nabytwa w sklepach pp. Domańskiego, Krzyżanowskiego, R. Piekarska — Kubisa.

Największą klęską współczesną jest bezrobocie

Z pośród doniosłych problemów światowych jednym z najważniejszych jest obecnie kwestja bezrobocia. Na 2.000.000.000 ludności całego świata — ogółem 16 milionów zdolnych i zdolnych ludzi chodzi bez pracy. Niema prawie kraju, w którymby tej pracy starczyło dla wszystkich — i czy to w Ameryce czy w Europie wszędzie społeczeństwa cierpią na jedną i tę samą chorobę bezrobocia.

Stany Zjednoczone Ameryki Północnej są słusznie uważane za najbogatzy kraj na kuli ziemskiej. Każde prawie państwo europejskie jest ich dłużnikiem. A jednak Stany Zjednoczone z ludnością przeszło 105 milionów posiadają obecnie armię bezrobotnych, sięgającą niebawem do czterech cyfr czterech milionów ludzi. Znaczący to, że prawie cztery procent ludności w Stanach Zjednoczonych chodzi bez pracy. Z pośród stu Amerykanów pracuje więc tylko 96 u. Liczba niezatrudnionych zaś rośnie te dni na dzień tak zastraszająco, że rząd Hoovera projektuje dalsze ograniczenie i tak już minimalnej imigracji do Stanów Zjednoczonych.

W porównaniu z Ameryką, — w Polsce jest procentowo cztery razy mniej bezrobotnych. Na 30 milionów ludności bezrobocie w Polsce nie sięga wiele ponad ówczesnego miliona ludzi, czyli nie dochodzi nawet do wysokości 1 proc. Z pośród Polaków — pracuje 99 proc.

Przenosząc porównanie z bogatej Ameryki na biedniejszy kontynent europejski, widzi-

my również, że w Polsce stan bezrobocia jest proporcjonalnie mniejszy, niżeli w innych krajach i państwach. Mała, zadłużona po uszy, Austria z liczbą mieszkańców, pięć razy mniejszą od liczby ludności Polski, posiada obecnie dokładnie tyle samo bezrobotnych, co Polska. Włochy, które liczą tylko o 12 milionów mieszkańców więcej od Polski, zmuszone są obecnie żywić i utrzymywać armię bezrobotnych sięgającą 800 tysięcy ludzi t. j. o przeszło pół miliona więcej, niż Polska. Stanowi to prawie 2 proc. ludności. Fakt ten nabiera tem silniejszego wyrazu, iż bezrobocie we Włoszech rośnie mimo podjęcia przez rząd Mussoliniego wszelkich środków zapobiegawczych, jak na przykład nakaz kupowania wyłącznie wyrobów krajowych, wysokie cła na import zagranicznych itd. — oraz mimo bardzo licznej emigracji Włochów do Kanady, Australji i Południowej Ameryki. Nawet wielkie włoskie obszary kolonialne w Afryce nie uratowały Włoch od liczebnie i procentowo większego, niż w Polsce, bezrobocia.

Ale Włochy ze swoją poważną liczbą bezrobotnych, nie mogą iść w porównanie jeszcze z Anglią. Na 44 miliony ludności — w Wielkiej Brytanji jest 1.600.000 bezrobotnych. Ani konserwatywny rząd Baldwin, ani też rządy socjalistyczne Mac Donalda nie potrafiły wymyśleć zupełnie nic dla zaradzenia tej dosłownej klęsce państwowej.

Bezrobocie w Anglii rosło przed przyjściem do władzy

sojalistów, ale obecnie rośnie jeszcze szybciej. Abyby pojął ogrom tej katastrofy, wystarczy uprzytomnić sobie, że liczba ludności Anglii jest nie całe półtora razy większa od cyfry ludności Polski, ale natomiast liczba bezrobotnych jest tam przeszło pięć razy większa, niż u nas.

Niemniej ciężką jest kwestja bezrobocia w Niemczech. Na 63 milionów mieszkańców — Niemcy posiadają według ostatniej urzędowej statystyki aż 2.800.000 bezrobotnych. Cyfra ta zaś rośnie jeszcze z niepowstrzymaną siłą.

Wielką i bardzo dotkliwą jest również sprawa bezrobocia w Sowietach. Ofiarną, a więc tendencyjnie ostrożną statystyką sowiecką przyznaje się, że na 140 milionów ludności — 1.500.000 ludzi jest bez pracy.

Jedynym prawie na całym świecie większym państwem, nie odczuwającym obecnie bezrobocia, jest Francja, gdzie na 40 miliony mieszkańców jest zaledwie dwa tysiące bezrobotnych. Ale jest to wyjątek, powstały jedynie dzięki otrzymaniu przez Francję odszkodowań wojennych; dzięki posiadaniu pieniądza.

W Brazylii mówi się o bezrobociu, ale nie jest takie samo bezrobocie jak na przykład w Anglii, Niemczech czy Stanach Zjednoczonych.

Warstwa robotnicza jest w Brazylii bardzo nieliczna, a zresztą robotnik wydalony z pracy we fabryce łatwo może znaleźć sobie gdzieś indziej zajęcie.

chwale — a swego nie znam, — i że jestem „za Niemcami”. No — co to, — to nie, gdyż jak „świat światem” — nie będzie Polak Niemcowi bratem.

Pierwszym etapem mej podróży był Salto Pirapo miejscowość skolonizowana przed 2 lata, i to przez Niemców. W Białą niedzielę mają oni tutaj swą festę. — tym razem biała niedziela przedzierzgnięta się w mokra. W nocy bowiem z soboty na niedzielę zerwał się tak silny wicher, że aż drzewa jęzowały i łazane, były czołem o ziemię, domy zaś trzęszczały w swych posadach i zdawało się czasem, że wichura zdepcze, zmiądzły je jakby pudełka od zapalek. — Wnet też z ciężarnych obłoków spuściła się gruba przedza deszczu, tnącego niemikosiernie w szyby okien, — zaozem zwały chmur przesywać położyli nieustannie ostre, oślepiające doże błyskawic, a gromy wstrząsały węgłbnie powietrzem. Wobec tych rozpetanych żywiołów — cóż zna-

czyłek z całym zapasem wynalazków, nauki, techniki, aeroplanów, czy zeppelinów, — mizerną pozostanie kruszyną!

Wodospad Pirapo, słynny na całą okolicę, postanowiło municipality São Luiz wykorzystać w celach elektryfikacji. Już od przeszło 2 lat pracuje tutaj przedsiębiorstwo szwajcarskie nad instalacją tego kolosalnego dzieła, o rozmiarach którego słabe ledwie pojęcie może nam dać choćby jeno ten jeden szczegół: średnica rury, prowadzącej ten „biały węgiel” (wodę) do turbiny (nawiasem mówiąc najnowsze-go systemu, gdyż obraca się poziomo) wynosi tylko 1 1/2 m. Siła ma dać na 430 P. S. (konj). Koszt tej instalacji sięga miliona, —

drogo, ale ma się opłacić. W Rio Grande do Sul wodospady zdaje się są więcej wyzyskane niż w innych stanach, — światło elektryczne oświetla nie tylko małe miejscowości, ale widać je i tam, gdzie turkocze jakiś młyn czy tartak.

Wodospad Pirapo jest uroczy, malowniczy, — gdyż nie stanowi on jednej zwartej kaskady, ale na przestrzeni jakichś 100 metrów łożysko rzeki jest nierównomiernie jakby powyginałone, zygatowało postrzępane, tworząc małe wysepki, pomiędzy którymi przeciskają się, szersze lub węższe strumienie wód spadając z hukiem w dół. C. d. n.

Wiarus.

WIADOMOŚCI Z POLSKI

Sejm, Senat i Rząd

Życie polityczne Polski toczy się po nierównej drodze i wciąż grozi katastrofą przesielenia.

Rząd obecny musi iść bez pomocy Sejmu i Senatu, a nawet Sejm szuka sposobności, aby zwałi obecny rząd pułkownika Ślaska uchwalając mu wotum nieufności.

W dniu 24 maja miała się odbyć nadzwyczajna sesja Sejmu. Postawie pozjeżdżali się i odbyli narady ze swoimi stronniczymi, jakie mają wnioski i zarzuty wysunąć przed Sejmem.

Wybitny prawnik brazylijski wygłasza Konferencje w Warszawie

Brazylijski minister Dr. Rodrigo Oestvio, przybył do Stolicy Polski, aby wygłosić konferencje z zakresu prawa międzynarodowego.

W Warszawie bawi włoski praeztoroczna wizyta, mimo to jednak niektóre państwa dopatrują się, że minister Graudi rozmawiał o sprawach politycznych z marszałkiem Piłsudskim i ministrem Zaleskim.

Do otwarcia zebrania Sejmu nie doszło, albowiem Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na mocy przysługującego mu prawa, odroczył Sejm na 30 dni.

W ten sposób obecny rząd będzie mógł rządzić bez obawy dalsze 30 dni.

Mniej niebezpiecznym dla obecnego rządu jest Senat. Może też dlatego doczekał się zwolnienia.

Prezydent Mościński podpisał dekret, na mocy którego senat będzie mógł otworzyć zebranie w dniu 18 b. m.

dziennikarstwo Dostojnego gościa brazylijskiego przyjmowano w Warszawie uroczyście.

Włoski minister Spraw Zagranicznych w gościnie polskiej

W Warszawie bawi włoski minister Spraw Zagranicznych p. Grandi. Choć przyjazd p. Grandiego do Polski jest tylko oddaniem wizyty polskiemu ministrowi Spraw Zagranicznych p. Zaleskiemu, za-

przesłoroczna wizyta, mimo to jednak niektóre państwa dopatrują się, że minister Graudi rozmawiał o sprawach politycznych z marszałkiem Piłsudskim i ministrem Zaleskim.

Z Brazylii

BRAZYLIJSKA KAWA NA RYNKACH POLSKICH.

„Correio da Manhã” donosi, że w czasie Międzynarodowych Targów Poznańskich, które odbywały się od 27 kwietnia do 4 maja Brazylijski Instytut kawowy rozwinął silną propagandę kawy.

W pawilonie wystawy kawy rozdawano dziennie około 2000 filiżanek kawy tytułem skosztowania.

Niektóre pisma polskie zamieściły artykuły poświęcone obszernej propagandzie, a tak

samo wyświetlano filmy, ilustrujące uprawę kawy.

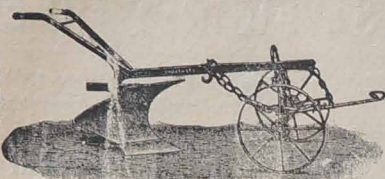
Nadto rozrzucono tysiące ulotek w celach propagandy kawy. ZNOWU FAŁSZYWE PIENIĄDZE.

W Rio i Minas Geraes policja wykryła podrobione pieniądze papierowe 500\$000, 50\$000, 20\$000 i 2\$000.

Falszerze tak sprytnie podrobili pieniądze, że bardzo trudno jest je odróżnić od prawdziwych.

Jedynie można odróżnić falsyfikaty po papierze, bo fałszowane pieniądze mają grubszy papier, a także po literze „N” (numer) która jest nieco krzywa w podrobionych banknotach.

Koloniści
DOŚWIADCZENI
W ROLNICTWIE
UŻYWAJĄ TYL-
KO MASZYN OD
FIRMY:

Casa Hackradt
CURITYBA, Rua 15 de Novembro 502.
CAIXA POSTAL 420

ADWOKACI

Dr. J. Berquó F. Coelho
Dr. Jan Grabski
Rua 15 de Novembro 413. —
1 ro andar — sala 7
CURITYBA — Paraná — Brasil

Za \$8000 wplaty miesięczne
możecie mieć wraz
ze swoją familiją darmo lekarzy i den-
wistów w
POLIKLINICE ROBOTNICZEJ
przy ulicy **Avenida Lut Xavier**
wejście z **Rua Ermelino de Leão 14**
Przyjmuje rano godziny 9—11 rano i
od 1—4 po południu i od 7-mej i pół
do 10-tej wieczorem.

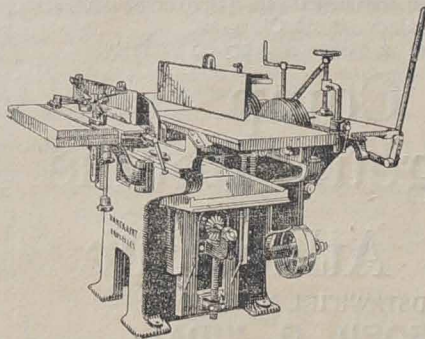
Skład MEBLI
Casa David

Rua São Francisco — esquina
Riachuelo — CURITYBA
Wielki wybór **mebli nowych i uży-
wanych**, mebli kuchennych, szkła,
kryształów, brzozi, amunicji i żelastwa.
Ceny nasze są bardzo niskie.
UWAGA: Kolonijści mogą śmiało zaż
jechać wozem przed nasz skład be-
przeszkody.

Wszelkie informacje
o **Biletach Okrętowych i Do-
kumentach** udziela
ANTONI OEDAKOWSKI
Av. Luiz Xavier 28—Curityba.
Zgłoszenia przyjmuję od godziny 6 tej
rano do 8-tej wieczorem.

Maszyny do obrabiania drzewa marki **DANCKAERT**
maszyny te mają tak zwane **mancaes de esphe-
ras** S. K. F. które ułatwiają pęd wskutek czego zużywają
bardzo mało sily napędowej.

WSZELKIE PRZYRZĄDY DO MASZYN

Pasy **Highflex**,
Motory elektrycz-
ne **Ganz electric**
Pasy transmisyjne
Oleje lakierowe
Nobel
Brothers...

Stały skład w Kurytybie

Alberto Silva & Cia

Rua Commedador Araujo N. 95
Caixa postal 215 — CURITYBA — Telefon 1056
SPRZEDAŻ NA DŁUGIE SŁATY. — CENY FABRYCZNE

APTEKA „TIRADENTES“

Aptekarz: **KUNO KLEEMANN**
Kurytyba — Praça Tiradentes 37 — Telefon 1084
Bogaty skład nowo sprowadzonych artykułów drogerijnych i apte-
karskich, krajowych i zagranicznych, perfumarii, mydełek, artykułów
gumowych, aniliny i t. d. — **Recepty lekarskie** wydają się sumiennie
i po cenach umiarkowanych.
W aptece tej udziela lekarzy porady lekarskie.
MÓWI SIĘ PO POLSKU.

Będzie to w waszym własnym interesie zwiedzić skład
Casas Pernambucanas
Praça Cel. Eneas Marques — dawniej Praça da Ordem

Nasze materiały sprzedajemy bez pośrednictwa po cenach fabrycznych. Zleżalych materiałów nie mamy; wszystkie świeżo sprowadzone z fabryki; cen
materiałów są bajecznie niskie. Nasze ceny są równe dla wszystkich. Co tydzień otrzymujemy transport nowości. Kolory są trwałe.

WIELKI WYBÓR W PLUSZACH I KOŁDRACH WSPANIAŁYCH GATUNKÓW »PADRÕES«.

Zo Zjazdu Polaków Okręgu
Erechimskiego

Dnia 25-go maja b. r. odbył się
Zjazd delegatów Towarzystw Okrę-
gu Erechimskiego w domu p. Stefa
na Malinowskiego w Boa Vista do
Erechim, zwolany przez p. Rudolfa
Papę instruktora oświatowego.

O godzinie 1-szej po południu w
obecności około 80 ludzi, uroczyste
otworzył Zjazd p. R. Papla i wygło-
sił mowę powitalną, życząc owoc-
nych rezultatów z dzisiejszego Zjaz-
du. Punkt pierwszy i drugi porząd-
ku dziennego zostały wyczerpane.
Dalszy porządek dzienny opracowa-
ny i przeczytany przez p. R. Papę
brzmiał: 3) Wybór prezydium i Ko-
misji; 4) Sprawdzanie listy delega-
tów; 5) Referat Organizacyjny; 6)
Sprawa opodatkowania się na Kole-
gium w Erechim; 7) Wybór Zarzą-
du; 8) Wolne wnioski; 9) Zamknięcie.

Na przewodniczącego Zjazdu wy-
brano p. Antoniego Pietasa, który
poważnie na sekretarza pp. Fran. Bie-
dasze i Fr. Kluchsa, do Komisji pp:
L. Skrzeka, M. Gwoździa i H. Stan-
kiewicza; na ławników p. p. Fr. To-
maszewskiego, Kozłowskiego i Stem-
pla.

Na 28 Towarzystw w Okręgu Ere-
chim przysłało na Zjazd swych de-
legatów 16 Towarzystw a mianowi-
cie: 1) Erechim delegat p. L. Skrzek;
2) Rio Paulo — p. Niedziółkowski, 3)
Erechim kil. 13 — p. Kwiatkowski, 4)
Rio dos Indios — p. Blaszkak, 5) La-
gado Andrea — p. Tompik, 6) Seo-
são Centenario — p. Brzezifski, 7)
Trzeze de Maio, Linha 7 — p. Kusz,
8) Ligeiro Linha 4 — p. Adamczyk, 9)
Caçador Linha 3 — p. Kozłowski, 10)
Dourado Linha 3 — p. Zorza — p. P.
Tomaszewski, 11) Dourado Linha 3
— p. Jednoś — p. Leszczyński, 12)

HERVALSINHO

JAK KOLONIŚCI WITALI MISJONARZY? — TERAZ WSZY-
SCY WIEDZĄ CO TO SĄ MISJJE ŚWIĘTE. —
OWOC MISYJNY

— Szanowna Redakcjo! Od przy-
bycia naszego do Brazylii z Polski
niemieliśmy w naszym kościele
takiej uroczystości misyjnej jak-
iej nam Pan Bóg raczył obda-
ryć swą łaską.

pamięta ze z starszych misje w
Polsce, a ci co tu są urodzeni to
nawet nie rozumieli co to jest
misja.

Dnia 10 tego miesiąca już od
wczesnego ranka poczeli przy-
bywać ludzie z dalekich stron
aby przywitać gości nam pożą-
danym; jedni wyruszyli na ko-
niach na spotkanie w drodze
wiodącej do Theresiny, a drudzy
pozostali aby wraz z tutejszym
nauczycielem wyruszyć w pro-
cesji do bramy triumfalnej, któ-
rą postawiono na przywitanie
gości.

Na znak dany, że już jadą za-
palono światła a było już ciem-
no, bo ósma wieczorem, wszyst-
kim serca zadrżały z radości, że
mają za chwilę ujrzeć Aposto-
łów wiary naszej — świętej...
W chwili po wypowiedzeniu Bo-
skich słów: Niech Będzie Po-
chwalony Jezus Chrystus, przez
kshwałony Misjonarz, jednoczes-
nie cały orszak odpowiedział:
Na wieki wieków Amen.

Witamy Księżę Misjonarzy,
otaczając ich wieńcem, podczas
gdymale dzieci stały drogą
kwiatami Pochód ruszył do ko-
ścioła ze śpiewem »Po górach
dolinach, na eo też i dzwony
odezwały się witając Boskich
Pasterzy.

Po wprowadzeniu księży do
kościółka ks. Misjonarz Szymbor
podziękował za przyjęcie dla
nich przygotowane, wynurzając się,
że nie spodziewali się tak dale-
ko w lasach, gdzie księżda
niema, aby sam naród mógł zgo-
tować tak uroczyste przyjęcie.

Na drugi dzień już wczesnym
rankiem ludzie napełniali kościół
aby usłyszeć słowo Boże i wys-
łuchać mszy świętej, tak ci
dwaj apostołowie nuczali po
mistrzowski od szóstej rano do
wieczora przez 5 dni, a nasz
ksiądz Edward Pinczy przygoto-
wywał dzieci do Pierwszej Ko-

człowieka, któryby nie zapłakał,
kiedy ks. misjonarz klęcząc, prze-
praszał Pana Boga i prosił
aby rodzice przebaczyli dzieciom
a dzieci rodzicom swoim.

Dzieci do Pierwszej Komunii
św. przystąpiło 24, a do spowie-
dzi starszych osób 620.

Żałujemy tylko, iż ten czas
tak krótko trwał, natomiast niech
żałują stokroć ci, którzy w tej
misji udziału nie brali, bo na-
stępnej z pewnością wielu z nas
nie doczeka Uczestnik.
Hervalzinho 18-V-1930.

Serinha, Muncypjum Lapa

— Dzięki inicjatywie i ruchliwo-
ści p. Piotra Puchalskiego, który
jest u nas nauczycielem i orga-
nista a którego zamienialiśmy
kierownikiem i organizatorem ob-
chodu Uroczystości Narodowej
3-go Maja, odbyła się ona u nas
wspaniale. Kościół, szkoła i dro-
ga doń prowadząca były ustro-
jone w zieleń i chorągiewki pol-
skie i brazylijskie ślicznie. Nar-
dowo zgromadziła się olbrzymia
ilość z bliska i z daleka. Przed
jedenastą godziną kolosalny i
imponujący, — na czele sztandar-
ów obywateli narodowości, dzie-
ci szkolnych w liczbie 87 »Kola
Młodzieży« (Stowarzyszenie św.
Stanisława) (Stowarzyszenie i że-
skie założone przez p. nauczy-
ciela p. Puchalskiego) orkiestry —
Kola Młodzieży, członków T-wa
św. Józefa, pochod ruszył do
kościółka w wzorowym porządku
ze śpiewem »My chcemy Boga«.
W kościele wygłosił nam Ocz-
godny ks. Proboszcz Fr. Chyla-
szek piękne i pełne treści ka-
zanie po którym zaintonował
»Pod Twoją obronę« co naród
pochwywszy, huknął całą po-
tęgą ducha śląc w niebo dalsze
słowa tej rzeźnej polskiej pieśni.
W czasie Mszy św. odprawio-
nej na naszą intencję chór sym-
patycznych »Kosków« (Stow.

św. St. Kostki) pod batułą nau-
czyciela-organisty odśpiewał po-
prawnie i pięknie szereg pieśni
na dwa głosy. Hymnem »Boże
coś Polskę« zakończono w koście-
le, poczem pochod ze śpiewem
Serdeczna Matko z akompania-
mentem orkiestry w największym
porządku powrócił do szkoły,
gdzie na wstępie Kolo Młodzie-
ży zorkiestrą, odśpiewało »Jesz-
cze Polska nie zginęła« a p. nau-
czyciel wygłosił długą piękna,
mowę o znaczeniu uroczystości
a dodawszy zachęty do zgody i
współpracy, wznioś okrzyk na
cześć Brazylii i Polski.
Liczne deklaracje wykonane
przez dzieci szkolne i młodzież
z »Kola« były przepiękne. W
kolumnie dwugłosowym śpiewem i
grą orkiestry. Na huczne oklaski
zasłużyły R. Wolska, A. Mokrzyń-
ska, A. Wolska, A. Dudek, J.
Mokrzyński, M. Wolski i K. Du-
dek. Pomocnik p. nauczyciela p.
M. Puchalski »palną« krótką
mówkę po polsku a sam nau-
czyciel i po portugalsku, które-
go oklaskiwano jako dzielnego
pracownika na polu oświatowym.
Szuraskiem, loterją i licytacją
zakończono Święto Narodowe.
Wreszcie uczestnicy spokojnie
rozleżeli się, unosząc miłe wspo-
mnienie z przebiegu tak wzniosłej u-
roczystości. Jeden z obecnych.

